



**KYSELY-  
RAPORTTI**

**01/2022**





# Suomalaiset kuuntelisivat valtiojohtoa ja asiantuntijoita Nato-kysymyksessä – Venäjän ja Ruotsin toimilla vaikutusta

## Kyselyraportti 1/2022

Ajatuspaja Toivo on tammikuun 2022 lopulla teettänyt Kantar TNS:llä kyselyn Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden hyväksynnästä ja sen ehdoista. Tavoitteeksi asetettiin selvittää, millaiset seikat vaikuttavat suomalaisten näkemyksiin, ja siksi kysymykset muotoiltiin vähemmän ehdottomaksi kuin Nato-kyselyissä yleensä.

Vastausvaihtoehdot kuhunkin kysymykseen olivat ”täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, täysin eri mieltä”. Kyselyssä olivat mukana seuraavat väitelauseet, joihin tuli ottaa kantaa edellä mainittujen vaihtoehtojen puitteissa.

- Jos Venäjä aloittaa avoimen sodan esimerkiksi Ukrainaa vastaan, hyväksyn sen, että Suomi hakee Nato-jäsenyyttä
- Jos Ruotsi päättää hakea Nato-jäsenyyttä, myös Suomen on haettava
- Jos tasavallan presidentti ja hallitus puoltaisivat Suomen Nato-jäsenyyttä, myös minä olisin valmis hyväksymään sen
- Kun muodostan kantaani Suomen Nato-jäsenyyteen, luotan maanpuolustuksen ja turvallisuuden asiantuntijoiden sekä tutkijoiden näkemykseen

Lisäksi esitettiin kysymys: ”Onko suhtautumisesi Suomen mahdolliseen Nato-jäsenyyteen muuttunut viime kuukausina”, mihin vastausvaihtoehdot olivat: Muuttunut myönteisemmäksi, pysynyt ennallaan ja muuttunut torjuvammaksi. Kaikkien kysymyksien vastauksia tarkastellaan tässä raportissa myös vastaajien puoluekantojen mukaan eriteltynä.

## Aiempien kyselytutkimusten tuloksia

Hiukan ennen tämän selvityksen tekemistä on lyhyen ajan sisään julkaistu useita mielipidekyselyitä, jotka kaikki osoittavat samaa: Nato-jäsenyyden suosio on nousussa ja vastustus puolestaan laskussa.

Helsingin Sanomien gallupissa Nato-jäsenyyteen myönteisesti suhtautuvien osuus on noussut lähes puolella, 20 prosentista 28:aan samalla, kun jäsenyyttä vastustavien osuus on pudonnut 56 prosentista 42:een. Molemmat luvut ovat ennätyksiä kyseisessä vuodesta 2002 säännöllisesti tehdyssä kyselyssä.<sup>1</sup>

Toinen esimerkki on MTV3:n kysely, jossa 30 prosenttia kannatti ja 43 prosenttia vastusti Nato-jäsenyyttä. Kysyttäessä, pitäisikö Suomen hakea Nato-jäsenyyttä, jos ylin valtiojohto olisi sen kannalla, ”kyllä” vastanneiden osuus oli 50 prosenttia ja ”ei” vastanneiden 33 prosenttia.<sup>2</sup>

Aiemminkin on tiedusteltu Nato-jäsenyyden hyväksyntää tilanteessa, jossa valtiojohto (käytännössä hallitus ja tasavallan presidentti) puoltaisivat asiaa. Esimerkiksi vuonna 2005 Ylen teettämässä kyselyssä kävi samoin kuin edellä mainitussa MTV3:n kyselyssä. 54 prosenttia oli ehdottomalla kysymyksenasettelulla Nato-jäsenyyttä vastaan ja 21 sen puolesta.

Kun kysyttiin asiaa lähtökohdalla, että tasavallan presidentti ja pääministeri perustelluista syistä päättäisivät, että Nato-jäsenyyttä on haettava, sitä olisi jo silloin ollut valmis tukemaan 49 prosenttia vastaajista.<sup>3</sup>

Viimeaikaisen muutoksen Nato-jäsenyyden kannatuksessa havaitsi Elinkeinoelämän valtuuskunta jo lokakuussa 2021. Säännöllisesti tehtävässä kyselyssä myönteisesti suhtautuvien osuus oli vuodessa noussut 22 prosentista 26:een ja kielteisten pudonnut 45 prosentista 40:een. Tulosta koskevassa raportissa arveltiin muutoksen taustalla olevan Yhdysvaltain presidentin vaihtumisen.<sup>4</sup> Toisaalta on erityisesti näin hiukan myöhemmästä ajankohdasta käsin tarkastellen syytä huomauttaa, että esimerkiksi Venäjän joukkojensiirrot Ukrainan rajojen läheisyyteen olivat olleet käynnissä jo keväällä 2021, ja asiasta oli Suomessakin uutisoitu laajalti.

---

<sup>1</sup> HS 17.1.2022 <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000008515424.html>

<sup>2</sup> MTV3 26.1.2022 <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mtv-utisten-kysely-nato-jasenyyden-kannatus-on-noussut-30-prosenttiin-vastustus-laskenut-selvasti-turvallisempaa-olisi-lannen-kanssa/8340650>

<sup>3</sup> YLE 16.10.2005 <https://yle.fi/uutiset/3-5219656>

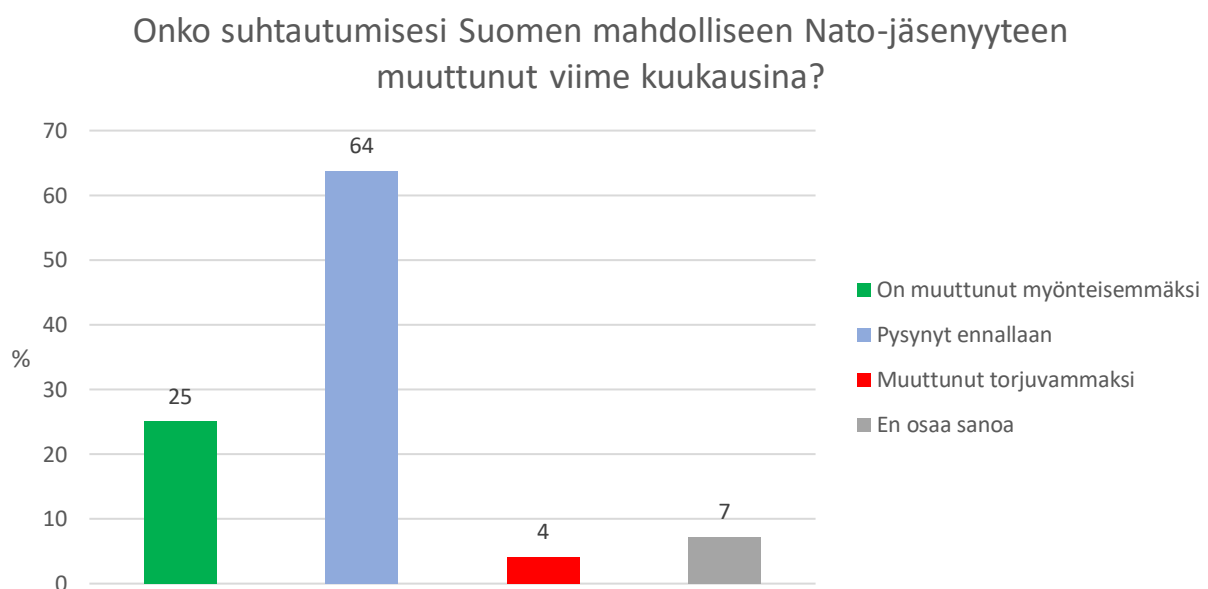
<sup>4</sup> EVA 26.10.2021 <https://www.eva.fi/blog/2021/10/26/nato-jasenyyden-kannatuksessa-on-tapahtunut-hyppays/>

## Mielipide muuttunut myönteisemmäksi

Kyselyyn vastanneista 25 prosenttia ilmoittaa suhtautumisensa muuttuneen viime kuukausina myönteisemmäksi ja 4 prosenttia kielteisemmäksi. 64 prosenttia vastanneista arvioi suhtautumisensa pysyneen ennallaan ja 7 prosenttia ei osannut vastata.

Kysymyksessä ei ole pyydetty kertomaan, mikä kanta on ollut aikaisemmin. Myönteisempään suuntaan muuttuminen voi siis kannan vaihtumisen lisäksi olla myös esimerkiksi sen miedontumista täysin kielteisestä vain hieman kielteiseen tai hieman kielteisestä ”ei osaa sanoa” -joukkoon.

Kun kantaa muuttaneita joka tapauksessa on yhteensä 29 prosenttia vastaajista ja nettomääräisesti 21 prosenttia kertoo kannan muuttuneen myönteisempään suuntaan, painopisteen siirtymän suunta on selvä ja siirtymää voi lisäksi pitää merkittävänä virhemarginaalinkin huomioiden.



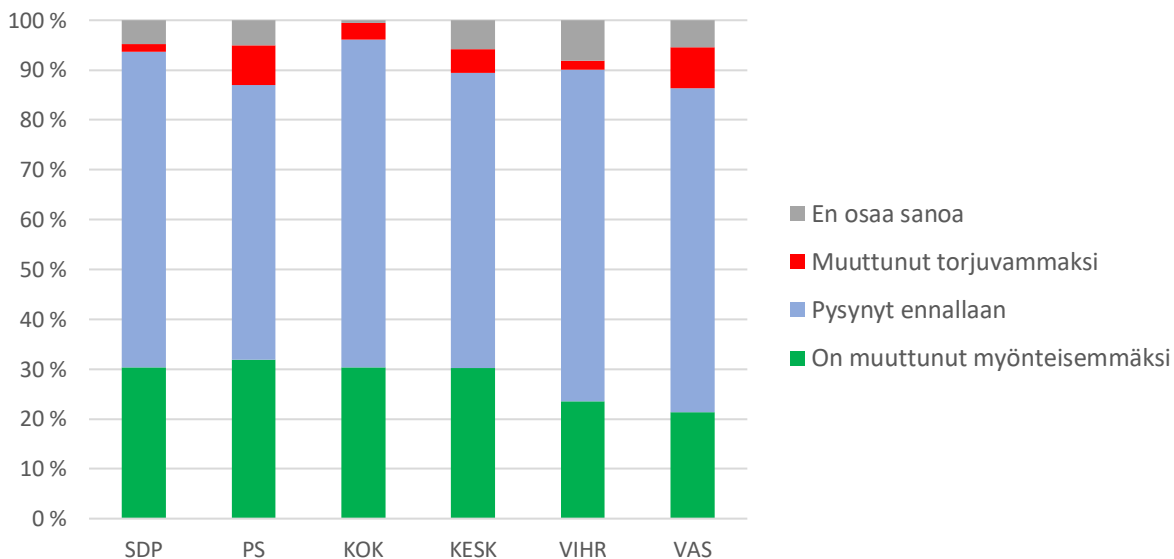
## Suurimmissa puolueissa eniten myönteistä muutosta

Muutosta myönteisempään suuntaan löytyy erityisesti neljän suurimman puolueen kannattajien keskuudesta. Sekä SDP:n, kokoomuksen, perussuomalaisten että keskustan kannattajista vähintään 30 prosenttia kertoo muuttaneensa kantaansa viime kuukausina aiempaa myönteisemmäksi.

Niiden osuus, joiden näkemys ei ole muuttunut, on puoluekannasta riippumatta kahden kolmasosan luokkaa. Puoluekannan suhteen tarkasteluna ei siis löydy osajoukkoa, jossa myönteisempään ja torjuvampaan suuntaan kantaansa muuttaneiden keskinäinen suhde poikkeaisi kokonaiskuvasta.

Torjuvampaan suuntaan mieltään muuttaneita löytyy koko aineistosta vain 4 prosenttia, eikä tälle kannalle kääntyneiden osuus minkään puolueen osalta nouse kahdeksaa prosenttia korkeammalle. Missään osajoukossa kielteiseen suuntaan kantaansa muuttaneiden osuus ei myöskään ylitä myönteisempään suuntaan kantaansa muuttaneiden osuutta.

### Onko suhtautumisesi Suomen mahdolliseen Nato-jäsenyyteen muuttunut viime kuukausina?

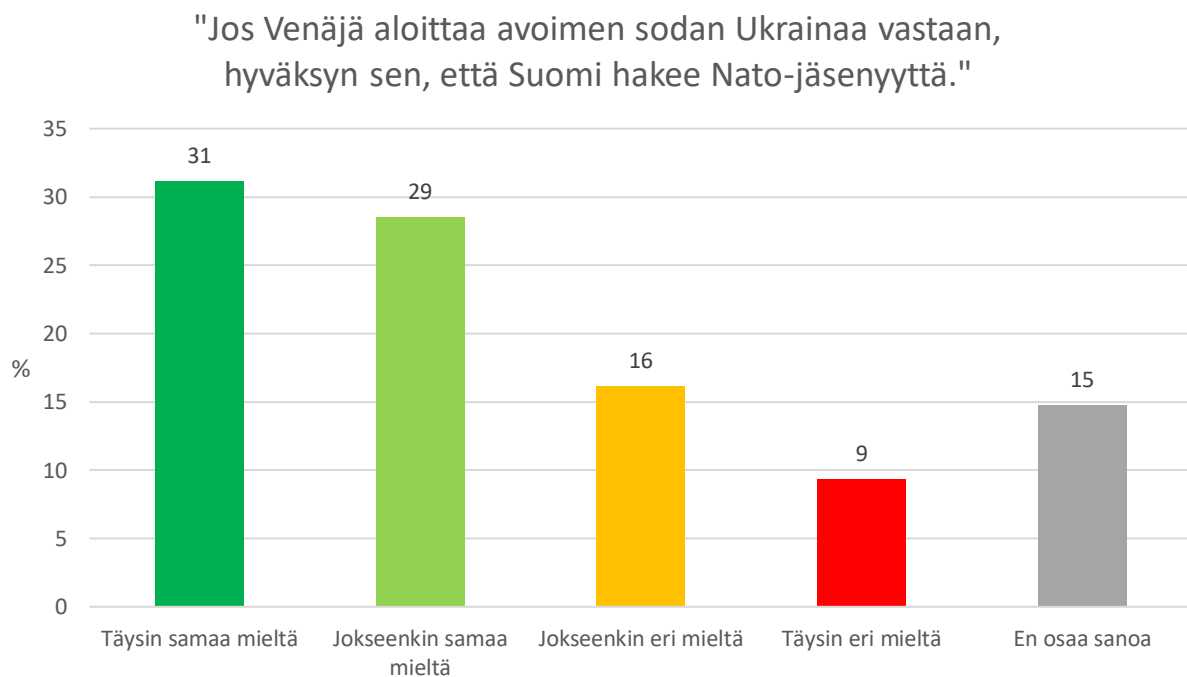


## Jos Venäjä aloittaa avoimen sodan Ukrainaa vastaan?

Tilannetta Ukrainan rajalla ei voida sivuuttaa, kun selvitetään ulkoisten seikkojen vaikutusta suomalaisten Nato-näkemyksiin. Tätä koskeva kysymys on muotoiltu: *"Jos Venäjä aloittaa avoimen sodan esimerkiksi Ukrainaa vastaan, hyväksyn sen, että Suomi hakee Nato-jäsenyyttä."* Täysin samaa mieltä tästä väitteestä on 31 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 29 prosenttia.

Kaikkiaan 60 prosenttia on siis valmis vähintään maltillisesti hyväksymään Natoon liittymisen tuollaisen tilanteen toteutumisen myötä. Ehdottomasti kielteisellä kannalla olevien osuus jää vain yhdeksään prosenttiin, ja yhteenlaskettuna jokseenkin vastaan olevien kanssa alle sen, mikä osuus tässä valintatilanteessa asettuu täysin liittoutumisen kannalle.

Jos Suomessa pohdittaisiin Nato-jäsenyyden Venäjän ja Ukrainan tilanteen eskaloitumisen näkökulmasta, vaikuttaa siis siltä, että ainakaan kansalaismielipide ei siinä tulisi asettumaan poikkitelein.



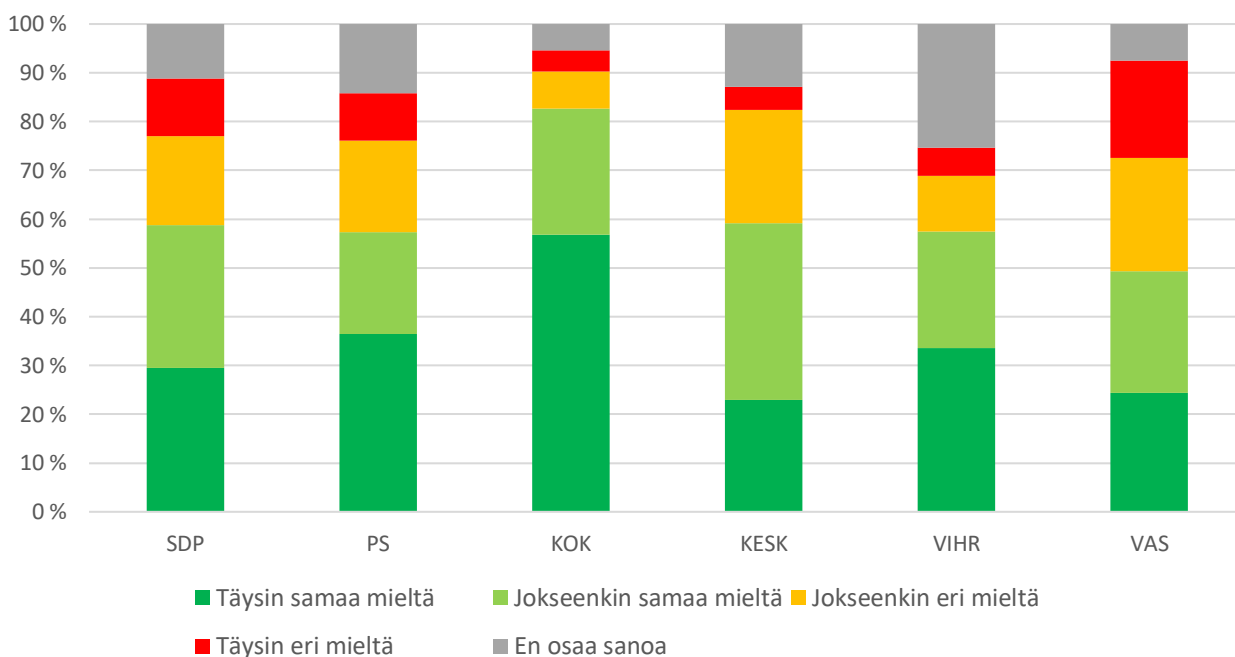
## Keskustan, SDP:n ja perussuomalaisen kannattajat lähellä toisiaan

Vain vasemmistoliiton kannattajissa jäädään niukasti alle 50 prosentin vähintään jokseenkin samaa mieltä olevien osuudessa. Toisaalta tässä kysymyksessä jopa vasemmistoliitossa Nato-myönteisiä on enemmän kuin kielteisiä.

Vihreiden kannattajien joukossa ”ei osaa sanoa” vastanneiden osuus on huomattavasti muita puolueita suurempi, vaikkakin myös vihreiden kannattajista tukeva enemmistö on Natoon liittymisen kannalla, mikäli Venäjä aloittaisi avoimen sodan esimerkiksi Ukrainaa vastaan.

Ennako-odotusten mukaisena voinee pitää sitä, että kokoomuksen kannattajien joukosta löytyy tässä kysymyksessä huomattavasti muita suurempi enemmistö.

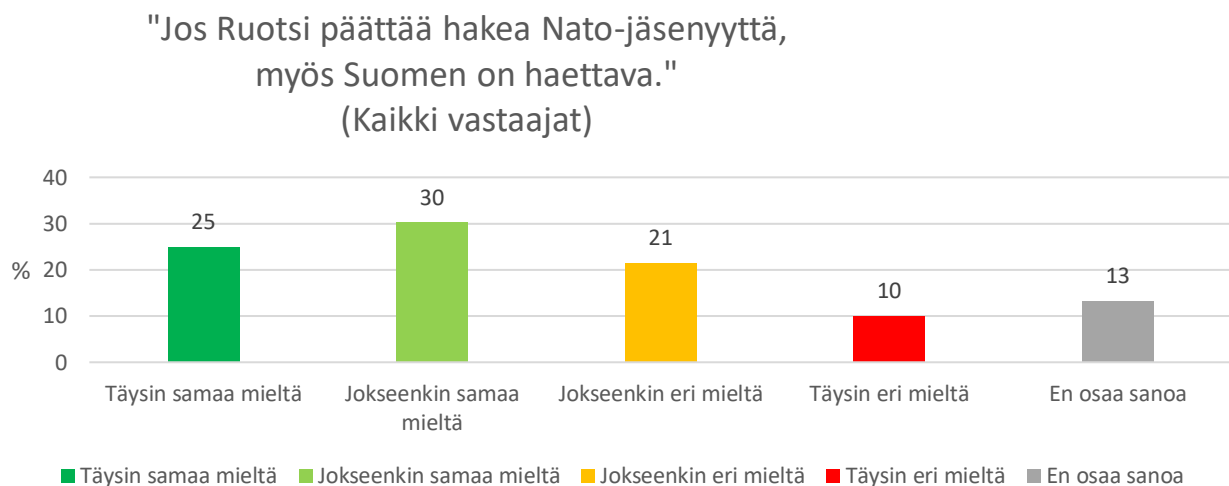
”Jos Venäjä aloittaa avoimen sodan Ukrainaa vastaan,  
hyväksyn sen, että Suomi hakee Nato-jäsenyyttä.”



## Ruotsin Nato-ratkaisun vaikutus kansalaismielipiteeseen

Suomen Nato-keskustelussa eräs usein toistuva näkökulma on, tulisiko Suomen omassa pohdinnassaan seurata Ruotsia, jos se päätyisi hakemaan Nato-jäsenyyttä. Kyselyn perusteella myös tämä vaihtoehto saa enemmistöltä vastaajista tukea.

Yhteensä 55 prosenttia vastaajista on vähintään jokseenkin samaa mieltä siitä, että Ruotsin hakiessa jäsenyyttä myös Suomen olisi toimittava. Kysymys on muotoiltu hiukan jyrkemmin ("on haettava"), mutta tästä huolimatta päästään lähelle samoja lukemia kuin Venäjän toimia koskevassa edellisessä kysymyksessä. Enemmistö ei pidä toivottavana tilannetta, jossa Suomi jäisi ainoaksi puolustusliiton ulkopuoliseksi maaksi Itämeren alueella.





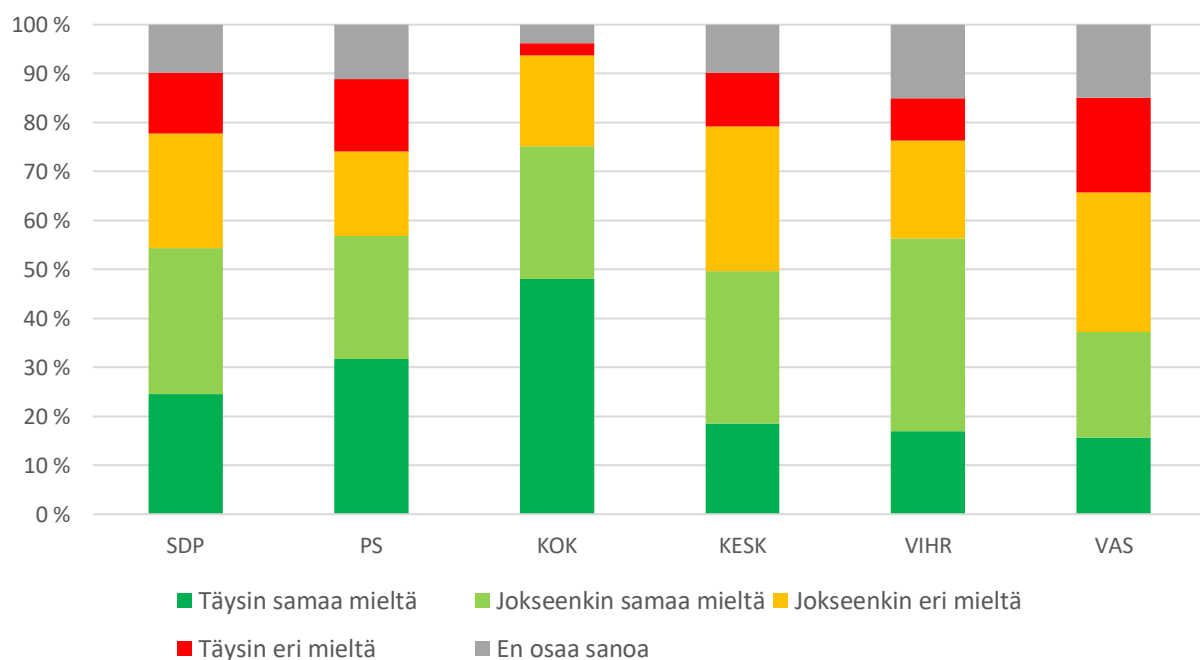
## Kokoomuksen kannattajista kolme neljäsosaa seuraisi Ruotsia

Kun kysymystä Ruotsin toiminnan vaikutuksista tarkastellaan puoluekannatuksen mukaan, havaitaan, että SDP:n kannattajien näkemykset jakautuvat lähes täsmälleen samoin kuin koko vastaajajoukon.

Perussuomalaiset ovat hiukan keskimääräistä myönteisempiä seuraamaan Ruotsin ratkaisua. Kokoomuksen kannattajat ovat kaikkein eniten samaa mieltä kysymyksestä. Tämä johtuu oletettavasti lähtökohtaisen myönteisestä Nato-näkemyksestä. Kokoomuksen kannattajista vain kolme prosenttia on täysin eri mieltä kysymyksessä esitetyn väittämän kanssa.

Hieman kriittisempiä ovat keskustalaiset, mutta heistäkin tasan puolet on vähintään jokseenkin samaa mieltä kysymyksestä. Perussuomalaisiin ja SDP:n kannattajiin verrattuna puolestaan vihreiden keskuudessa Ruotsin seuraamiseen myönteinen suhtautuminen on laajempaa mutta jonkin verran miedompaa. Tämän tarkastelun osalta ainoastaan vasemmistoliiton kannattajien joukossa vastustus on kannatusta suurempaa.

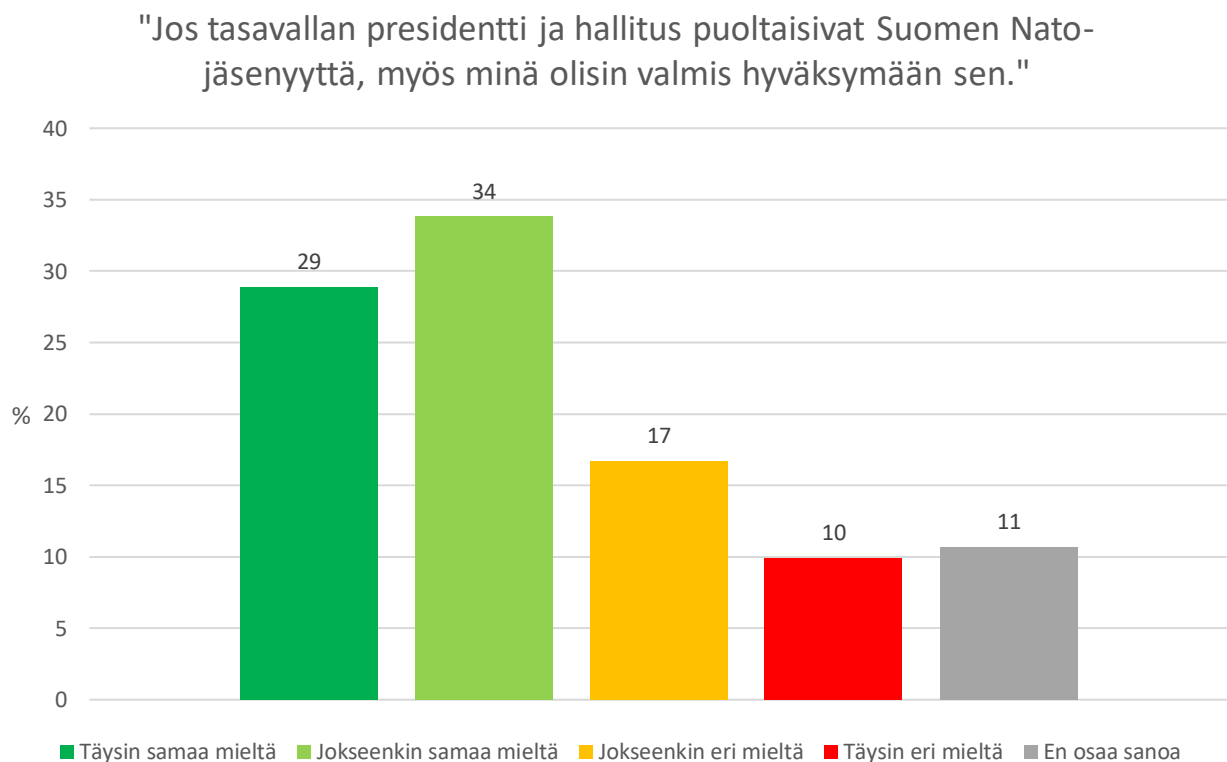
### "Jos Ruotsi päättää hakea Nato-jäsenyyttä, myös Suomen on haettava."



## Poliittisen johdon myönteinen Nato-kanta hyväksyttäisiin

Kuten monissa aiemmissa kyselyissä, myös tässä huomattava osa vastaajista on valmiita hyväksymään Suomen Nato-jäsenyyden, jos tasavallan presidentti ja hallitus puoltaisivat sitä. Täysin samaa mieltä on 29 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 34 prosenttia vastaajista, eli yhteensä 63 prosenttia on vähintään jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa.

Vastakkaisella kannalla on yhteensä 27 prosenttia ja kannastaan epävarmoja 11 prosenttia. Poliittisella johdolla on tämänkin kyselyn perusteella hyvät edellytykset saada kansan enemmistön tuki asialle, jos päätyvät puoltamaan Suomen liittymistä Natoon.

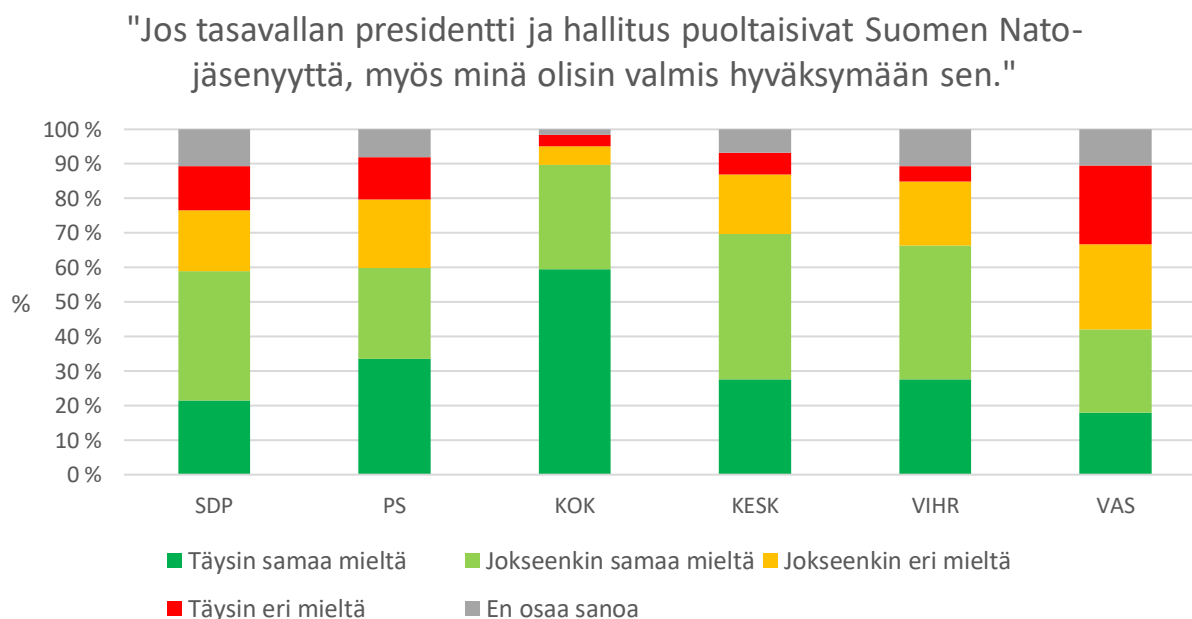


## Valtiojohdon näkemykset hyväksytään varsinkin suurimmissa puolueissa

Puoluekannatuksen mukaisessa tarkastelussa eniten luottamusta maan poliittisen johdon näkemyksiä kohtaan osoittavat kokoomuksen kannattajat.

Suurimpien puolueiden kannattajista vain vasemmistoliiton kannattajien enemmistö ei ole valmis seuraamaan presidentin ja hallituksen suositusta Nato-näkemystään muodostaessaan. Toisaalta edes vasemmistoliiton kannattajista ei löydy yli 50 prosenttia olemaan myöskään eri mieltä asiasta, vaan puoltavien ja kriittisten osuudet ovat vain muutaman prosenttiyksikön päässä toisistaan.

Kokoomuslaisten jälkeen luottavaisimpia poliittisen johdon näkemyksiä kohtaan ovat keskustan ja vihreiden kannattajat, joista molempien keskuudessa pitkälle yli 60 prosenttia on vähintään jokseenkin sitä mieltä, että presidentin ja hallituksen puolto saisi heidätkin hyväksymään Nato-jäsenyyden.

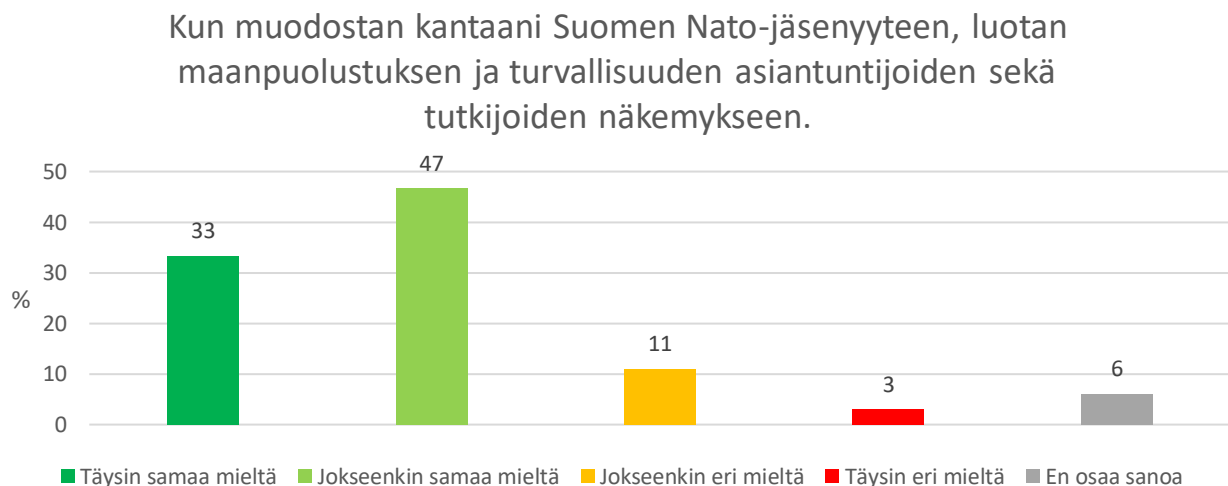


## Asiantuntijoiden näkemyksiin luotetaan vahvasti

Vastaajilta kysyttiin: *”Kun muodostan kantaani Suomen Nato-jäsenyyteen, luotan maanpuolustuksen ja turvallisuuden asiantuntijoiden sekä tutkijoiden näkemykseen”*

Maanpuolustuksen ja turvallisuuden asiantuntijoiden ja tutkijoiden Nato-jäsenyyteen liittyvät arviot ovat kyselyn perusteella hyvin arvostettuja. Peräti 80 prosenttia vastaajista kertoo luottavansa tämän joukon näkemyksiin muodostaessaan omaa kantaansa Suomen Nato-jäsenyyteen.

Asiantuntijanäkemyksen merkityksen oman pohdintansa kannalta kiistää kokonaan vain kolme prosenttia. Tuloksesta voi päätellä, että suomalaiset toivovat saavansa julkisuuden kautta huolellisesti pohdittua tietoa Nato-jäsenyyteen liittyen.

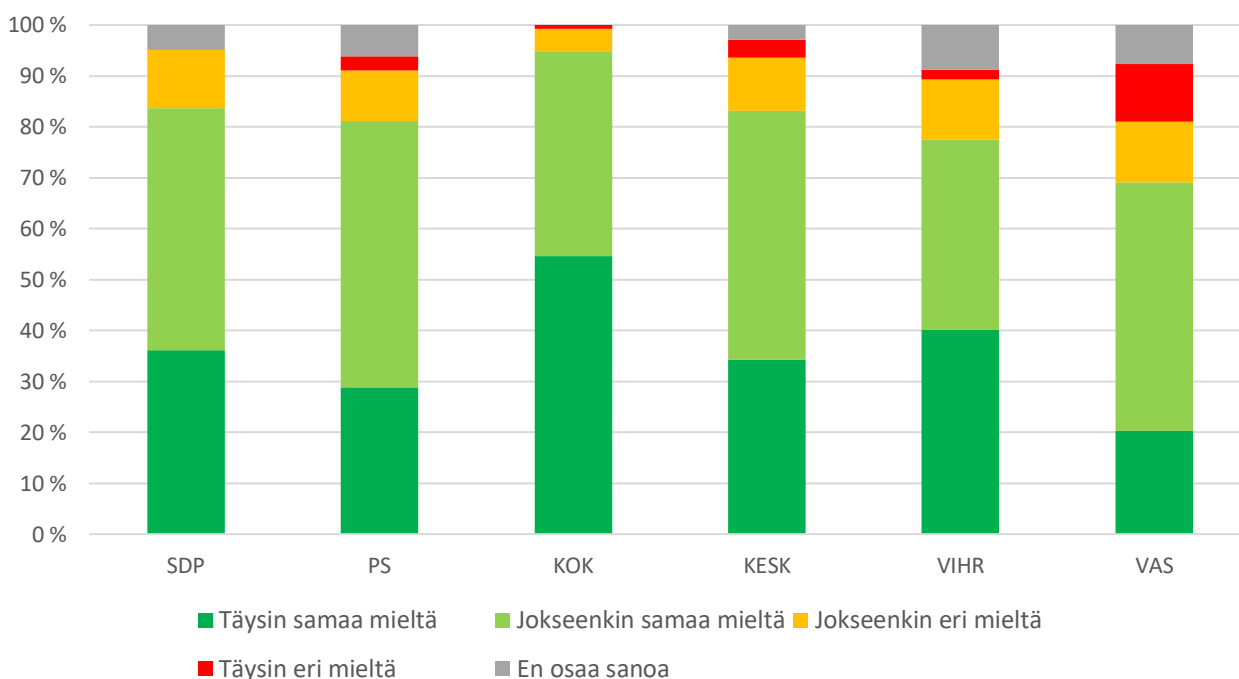


## Asiantuntijoiden arvostus ei katso puoluekanta

Puoluekannatuksen suhteen ei löydy kovin merkittäviä eroavaisuuksia asiantuntijoihin ja tutkijoihin luottamisessa. Jonkin verran erottuvat vasemmistoliiton kannattajat, joista 23 prosenttia on joko täysin tai jokseenkin eri mieltä. Tulosta selittänee, että he yleensäkin ovat muita enemmän Nato-jäsenyyttä vastaan.

Kokoomuksen kannattajien joukossa luottamus alan asiantuntijoihin on huomattavan korkealla – 95 prosenttia vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä. SDP:n ja keskustan kannattajista löytyy lähes yhtä vahva luottamus asiantuntijoihin kuin kokoomuslaisilta, jos katsotaan täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevia yhteensä. Myös perussuomalaisten kannattajissa saman mielisesti vastanneiden osuus yltää yli 80 prosentin.

Kun muodostan kantaani Suomen Nato-jäsenyyteen, luotan maanpuolustuksen ja turvallisuuden asiantuntijoiden sekä tutkijoiden näkemykseen.





## Johtopäätökset

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, millaisilla maailmanpoliittisilla tapahtumilla ja ratkaisuilla on vaikutusta suomalaisten Nato-kantoihin ja mitä mahdollisia eroja puolueiden välillä on. Lisäksi selvityksellä haettiin tietoa siitä, millainen merkitys maan poliittisen johdon sekä asiantuntijoiden näkemyksillä on, kun kansalaiset muodostavat omaa näkemystään Suomen Nato-jäsenyyteen.

Kyselyn tuloksista selviää, että joka neljännen suomalaisen kanta on muuttunut myönteisemmäksi viime kuukausien aikana. Puoluekannatusten mukainen tarkastelu osoittaa, että perussuomalaisten kannattajissa myönteisyys on lisääntynyt eniten, mutta jopa vasemmistoliitossa näin koki joka viides vastaajista.

Jos Venäjä aloittaa avoimen sodan Ukrainaa vastaan 60 prosenttia olisi valmis kannattamaan jäsenyysprosessin aloittamista. Vain 25 prosenttia suhtautui kielteisesti ja loput 15 ei osannut sanoa kantaansa.

Toinen selvästi Nato-jäsenyyden puolta lisäävä tilanne olisi Ruotsin eteneminen omassa jäsenyydessään. Kyselyyn vastanneista 55 prosenttia oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että Suomen tulisi edistää omaa jäsenyyttään tällaisessa tilanteessa. Alle kolmannes vastaajista ei pitänyt Ruotsin ratkaisua pontimena Suomen ratkaisuille.

Suomessa käydään tälläkin hetkellä keskustelua kansanäänestyksen järjestämisestä. Tämän kyselyn perusteella näyttää selvältä, että poliittisen johdon ja asiantuntijoiden arvioille annetaan arvoa. Tulokset viittaavat siihen, että kansalaismielipiteen mittaaminen erillisellä kansanäänestyksellä ei välttämättä olisi tarpeen, jos valtiojohdon ja asiantuntijoiden näkemykset olisivat selkeitä ja perusteltuja.

Peräti 63 prosenttia vastaajista on valmiita hyväksymään Suomen Nato-jäsenyyden, jos tasavallan presidentti ja hallitus puoltaisivat sitä. Jokseenkin eri mieltä – vastaajien osuus oli 17 prosenttia ja täysin eri mieltä väitteen kanssa oli vain 10 prosenttia vastaajista.

Puoluekannatuksen mukainen tarkastelu osoittaa, että niin kokoomuksen, SDP:n, keskustan, perussuomalaisten kuin vihreidenkin kannattajien keskuudessa selvä enemmistö olisi antamassa tukensa valtiojohdon myönteiselle Nato-kannalle. Toisaalta edes eniten Nato-vastaiseksi laskettavan vasemmistoliiton kannattajista ei löydy enemmistöä, joka olisi eri mieltä valtiojohdon myönteisen Nato-näkemyksen kanssa.

Kansalaisten Nato-kantaan vaikuttaa merkittävästi maanpuolustuksen ja turvallisuuden asiantuntijoiden ja tutkijoiden näkemykset. Peräti 80 prosenttia vastaajista antaa arvoa asiantuntijoiden esittämille arvioille.

## Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseen vastanneet edustavat maamme 18 vuotta täyttänyttä väestöä (pl. Ahvenanmaan maakunnassa asuvat).

Aineisto kerättiin 19.–20.1.2022.

Aineisto sisältää 1 004 henkilön vastaukset.

Haastattelut kerättiin Kantar TNS:n Gallup Forumissa.

Tulosten tilastollinen virhemarginaali on noin + 3,1 prosenttiyksikköä. Osaotosten tuloksia on käsiteltävä suuntaa antavina.

Tässä selvityksessä käytetty data on annettu vapaaseen käyttöön julkistamisen yhteydessä.

## Viittaukset

- **Suomalaisten mielipiteitä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, maanpuolustuksesta ja turvallisuudesta.** Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta (MTS), Puolustusministeriö, joulukuu 2021. [https://www.defmin.fi/files/5273/Suomalaisten\\_mielipiteita\\_ulko-ja\\_turvallisuuspolitiikasta\\_maanpuolustuksesta\\_ja\\_turvallisuudesta\\_2021.pdf](https://www.defmin.fi/files/5273/Suomalaisten_mielipiteita_ulko-ja_turvallisuuspolitiikasta_maanpuolustuksesta_ja_turvallisuudesta_2021.pdf)
- **Nato-jäsenyyden kannatuksessa tapahtunut hyppäys.** EVA:n arvo- ja asennetutkimus 26.10.2021. <https://www.eva.fi/blog/2021/10/26/nato-jasenyyden-kannatuksessa-on-tapahtunut-hyppays/>
- **Nato-jäsenyyden kannatus on noussut 30 prosenttiin, vastustus laskenut selvästi – "Turvallisempaa olisi lännen kanssa"** MTV3:n uutinen Nato-kyselystä 26.1.2021. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mtv-uutisten-kysely-nato-jasenyyden-kannatus-on-noussut-30-prosenttiin-vastustus-laskenut-selvasti-turvallisempaa-olisi-lannen-kanssa/8340650>
- **Nato-jäsenyyden vastustus putosi ennätysellisen alas.** HS-gallup 17.1.2022. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000008515424.html>
- **Suomalaiset hyväksyvät Nato-jäsenyyden, jos valtiojohto näyttää vihreää valoa.** YLE Uutiset 16.10.2005. <https://yle.fi/uutiset/3-5219656>

**Raportin sisältö:** VTM Sini Ruohonen, FM Antti Vesala.

**Raportissa käytettyjen graafien pohja-aineisto:** Kantar TNS